

FICIL
RAISE THE BAR!

Rīgā, 2024.gada 28. augustā
Nr. 42/2024

Finanšu ministrijas
Nodokļu pamatnostādņu koordinēšanas darba grupai
pasts@fm.gov.lv

Par nodokļu politiku

Ārvalstu investoru padome Latvijā (FICIL) atkārtoti apliecina **gatavību turpināt diskusijas par izmaiņām nodokļu politikā, tostarp par FICIL piedāvāto nodokļu izmaiņu scenāriju¹. Tomēr, lai sniegtu pilnvērtīgu viedokli, mums ir būtiski iepazīties ar holistisku piedāvājumu, kas ietver arī visus kompensējošos mehānismus.**

Nesen tikšanās laikā ar Finanšu ministriju pārrunātais iespējamais nodokļu scenārijs, kur jau no 2025. gada ir vienots neapliekamais minimums un būtiski mazāk kā četras IIN likmes (attiecīgi viena vai divas) atbilst FICIL piedāvātajam nodokļu aprēķina vienkāršošanas mērķim. Saprotam, ka pie šī scenārija būtiski kritīsies nodokļu ieņēmumi, un līdz šim jau apspriestie kompensējošie mehānismi (akcīzes nodokļa, TEN un UVTN, kā arī izložu un azartspēļu nodokļa celšana) nebūs pietiekami. FICIL netika prezentēta konkrēta tabula (kurā norādīti visi kompensējošie mehānismi vai arī IIN likmes), tādēļ mums nav pietiekama izpratne par piedāvāto izmaiņu kopumu, lai paustu pilnīgu atbalstu priekšlikumam.

Tajā pašā laikā **vēlamies atkārtoti uzsvērt mūsu jau iepriekš sarunās paustos priekšlikumus un pamatprincipus attiecībā uz darbaspēka nodokļu pārskatīšanu, kurus būtu jāņem vērā nodokļu scenārija izstrādē:**

- Pašvaldību finansēšanas modeļa pārstrukturizēšana:** Pašvaldību finansējums vairs nedrīkstētu būt tieši saistīts ar Iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) maksājumiem. Nodokļu ieņēmumi jāizmanto kā bāzes līdzekļu alokācijas kritērijs, nevis kā tiešais finansējuma avots pašvaldībām. Tas nozīmē, ka jāveic kompensācijas mehānismu pārorientēšana uz plašāku kritēriju izmantošanu, kas veicinātu uzņēmējdarbības attīstību reģionos. Tāpat aicinām ļoti nopietni pārskatīt NĪN, jo tām jāklūst par dzinuli ilgtspējīgai attīstībai veidojot papildus ieņēmumus pašvaldības budžetā.
- Taisnīgums nodokļu maksātāju grupām:** Nodokļu reforma jāveido tā, lai veicinātu taisnīgumu starp visām nodokļu maksātāju grupām un stimulētu vēlamo sociālekonomisko uzvedību. Pretējā gadījumā tā var neproporcionāli augstāk ietekmēt lielākā atalgojuma grupas, neveicinot vienlīdzīgu sloga sadalījumu, kas var negatīvi ietekmēt talantu piesaisti un noturēšanu.
- Progresīvas nodokļu sistēmas ieviešana:** Viens no iespējamiem risinājumiem būtu ieviest fiksētu IIN likmi (piemēram, 25%) ar būtiski paaugstinātu neapliekamo minimumu. Tas prasa rūpīgu analīzi, lai noteiktu optimālo neapliekamā minimuma līmeni, kas saskanētu ar pārskatītu sociālo pabalstu sistēmu un citu nodokļu

---

¹ 7 un 7a scenāriju.

atvieglotumu samazinājumu, vienlaikus saglabājot atbalstu visneaizsargātākajām grupām.

4. **Kopējo ienākumu aplūkošana:** Progresivitāti varētu veicināt arī, vērtējot cilvēku kopējos ieņēmumus, un piemērojot papildu nodokli (līdz 5%) personām ar ievērojamiem gada ienākumiem (piemēram, virs 200 000 EUR gadā). Kopējo ienākumu vispārēja aplikšana uz terminētu laiku noteiktam mērķim, piemēram aizsardzībai, lai nodrošinātu, ka nodokļa maksātājiem nebūtu motivācijas mainīt ienākumu struktūru (piemēram, algas vietā saņemt dividendes).
5. **Kompensācijas mehānismu plašāka pielietošana:** Nodokļu reformas kompensācijas mehānismi jāaplūko kompleksā veidā, līdzsvarojot ar citiem nodokļiem, piemēram, akcīzes nodokli, PVN, NĪN, lai nodrošinātu taisnīgu un efektīvu nodokļu sistēmu un veicinātu uzvedību, kas mazina ietekmi uz veselību un klimatu, kā arī pārvirzītu nodokļa slogu no ienākumiem uz nodokļiem, kas attiecās uz patēriņu, vai no aktīviem, no kuriem ir grūtāk izvairīties un kurus ir vieglāk un lētāk iekasēt, potenciāli samazinot arī ēnu ekonomikas īpatsvaru. FICIL atbalsta diskusiju par dažādu un izsvērtu kompensācijas mehānismu izskatīšanu, un to ietekmi. Neskatoties uz to, mēs neatbalstām dividenžu divkāršu aplikšanu ar nodokli (UIN un IIN) kā vienu no kompensējošajiem mehānismiem, jo uzskatām, ka tas Latviju padarītu investīcijām nepievilcīgu un mazinātu konkurētspēju.
6. **Veselības apdrošināšana pašnodarbinātajiem:** Atbalstām pieeju, kas ļauj personām, kas neatrodas darba attiecībās, saņemt savas veselības apdrošināšanas izmaksas, tādējādi veicinot lielāku sociālo drošību un piekļuvi veselības aprūpei.
7. **Valsts pārvaldes izmaksu samazināšana:** Aicinām izvērtēt konkrētus un izmērāmus pasākumus valsts pārvaldes izmaksu samazināšanai un efektīvizēšanai. Nodokļu sloga palielināšana jāapsver tikai kā pēdējais risinājums fiskālās ietekmes nodrošināšanai.

FICIL atkārtoti norāda, ka darbaspēka nodokļu pārskatīšana jāskata kontekstā ar pārējiem nodokļiem. Ir svarīgi saprast, kā un kad plānots kompensēt jebkādu nodokļu samazināšanu. FICIL nav pārliecība, ka ar iepriekš piedāvātajiem kompensējošajiem mehānismiem būs pietiekami, lai segtu “robu” budžetā.

Turklāt, nodokļu politikas izmaiņu kontekstā jāņem vērā arī citi faktori, kas ietekmē Latvijas konkurētspēju. **Lai arī darbaspēka nodoklis ir nozīmīgs, tas nav vienīgais un izšķirošais faktors, kas ietekmē valsts konkurētspēju (kuru vēl skaidri jādefinē).** Nodokļu sloga mazināšana vien neatrisinās zemu produktivitāti vai darbaspēka trūkuma problēmu.

Visbeidzot, ja tiek celti nodokļi, ir būtiski norādīt, kādam mērķim šie līdzekļi tiks izmantoti. Ņemot vērā ģeopolitisko situāciju, sabiedrība un investori saprot nepieciešamību pēc papildu finansējuma aizsardzības vajadzībām, bet **sagaidām, ka šī nauda tiks izmantota efektīvi, ilgtspējīgi, caurspīdīgi un rezultatīvi noteiktajam mērķim, piemēram, ieguldīt infrastruktūrā vai aizsardzības industrijas stiprināšanā,** nevis ierēdņu algu celšanā, tādējādi vairojot birokrātiju.

FICIL vēljoņām sagaida, ka tiks turpināta diskusiju par nodokļu scenārijiem un diskusiju gaitā šie piedāvājumi tiks kalibrēti, lai, no skaidri definētas konkurētspējas prizmas, tiktu panākts labākais risinājums.

Cieņā

Tatjana Guzņajeva

FICIL izpilddirektore

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU